

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου &
Νομοθετικής Πρωτοβουλίας

Πληροφορίες: Π. Τσίπα

Τηλ.: 213.212.8332

Fax.: 213.136.8307

Email: koinovouleftikos@migration.gov.gr

Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης Ρέντης 18233

Θέμα: Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

Σχετ.: Η υπ' αριθμ. πρωτ. 1331/2-11-2011 Ερώτηση

Αθήνα, 27 Νοεμβρίου 2020

ΑΠ. 528

ΠΡΟΣ:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων
Καταθέσεως Εγγράφων

ΚΟΙΝ: όπως Πίνακα Αποδεκτών

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης, που κατέθεσαν Βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς – Προοδευτική Συμμαχία, με θέμα «Δύο χρόνια μετά την ψήφισή του, ο νόμος για την Επιτροπεία ασυνόδευτων Ανηλίκων δεν εφαρμόζεται εξ' αιτίας της διάσπασης αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων Εργασίας και Μετανάστευσης» και κατά το μέρος αυτής που αφορά σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου μας, σας γνωρίζω τα εξής:

Καταρχήν θα πρέπει να σημειωθεί, ότι πριν τη σύσταση της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, οι αρμοδιότητες που σχετίζονται με την υποδοχή, τη φιλοξενία, τη διαδικασία ασύλου και την εν γένει προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων ήταν κατακερματισμένες μεταξύ διαφορετικών Υπουργείων και υπηρεσιών με αποτέλεσμα να απουσιάζει ένας αποτελεσματικός μηχανισμός κεντρικού σχεδιασμού και συντονισμού των επί μέρους δράσεων. Έτσι, παρατηρήθηκε, κατά το παρελθόν, μείωση αντί για αύξηση των θέσεων σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας (όπως τεκμαίρεται και από τα διαθέσιμα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης). Επίσης, σημειώθηκαν μεγάλες καθυστερήσεις στις τοποθετήσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων σε δομές φιλοξενίας, με αποτέλεσμα να παραμένουν επί μακρό χρονικό διάστημα στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης των Νήσων, σε προστατευτική φύλαξη ή αστεγία και εξαιρετικά επισφαλείς συνθήκες στέγασης. Το τελευταίο είχε, μάλιστα, σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις και στις οργανώσεις που διαχειρίζονται τις δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας.

Η αναγκαιότητα που υπαγόρευσε την σύστασή της και την καθετοποίηση των αρμοδιοτήτων για τα ασυνόδευτα ανήλικα στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, τεκμαίρεται ακριβώς, στη βάση των αποτελεσμάτων που έχει ήδη φέρει τους εννέα μήνες της λειτουργίας της. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι στόχοι που επιτεύχθηκαν αυτούς τους εννέα μήνες θεράπευσαν μεγάλο μέρος των προβλημάτων που αναφέρονται άνωθεν, ενώ κάποιοι από αυτούς (π.χ. δημιουργία θέσεων φιλοξενίας σε διαμερίσματα ημι-αυτόνομης διαβίωσης) έχουν τεθεί εδώ και χρόνια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χωρίς η χώρα μας να καταφέρει να ανταποκριθεί.

Σε αντίθεση, λοιπόν, με τις πρότερες πρακτικές σταδιακής μείωσης των θέσεων φιλοξενίας, με την ανάθεση του ρόλου της Εθνικής Συντονίστριας για τα ασυνόδευτα παιδιά έως και σήμερα (Νοέμβριος 2019 – Νοέμβριος 2020) η αύξηση των θέσεων φιλοξενίας σε ξενώνες και διαμερίσματα ημιαυτόνομης διαβίωσης αγγίζει το ποσοστό του 32% (1.811 θέσεις σήμερα έναντι των 1.376 τον Νοέμβριο του 2019).

Ως εκ τούτου, η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων αύξησε το ποσοστό των θέσεων μακροχρόνιας φιλοξενίας και πολύ σύντομα θα εξασφαλίσει να φτάσει και να ξεπεράσει τον

αριθμό των 2.000 θέσεων που αποτελεί στόχο της χώρας τα τελευταία χρόνια. Ειδικότερα, αξίζει να τονισθεί ότι έχουν ήδη υποβληθεί και αξιολογηθεί 339 νέες θέσεις σε ξενώνες ενώ παράλληλα σε ότι αφορά τα διαμερίσματα ημιαυτόνομης διαβίωσης έχουν εγκριθεί 236 θέσεις, 144 νέες θέσεις βρίσκονται υπό διαδικασία αξιολόγησης από το Ταμείο Ασύλου και Ένταξης και μέχρι το τέλος του έτους ακόμη 120 θέσεις θα ενσωματωθούν στο σύστημα φιλοξενίας, παρέχοντας συνολικά 500 θέσεις έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Παράλληλα, επιπλέον θέσεις σε διαμερίσματα ημιαυτόνομης διαβίωσης (σύνολο 88) θα ενσωματωθούν στο σύστημα φιλοξενίας (εκτός χρηματοδότησης AMIF) μερικές από τις οποίες είναι ήδη σε λειτουργία. Επομένως, μέχρι το τέλος του έτους 927 νέες θέσεις θα προστεθούν στο εθνικό σύστημα φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, με τη συνολική δυναμικότητα να φτάνει την τάξη μεγέθους των 2.550 θέσεων.

Όπως γίνεται κατανοητό, η αύξηση των θέσεων είναι ραγδαία, με το ποσοστό αύξησης να αγγίζει το 85% σε σύγκριση με το Νοέμβριο του 2019.

Σε αυτό το σημείο, δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε ότι η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων συντονίζει την υλοποίηση του Προγράμματος Εθελοντικής Μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων από την Ελλάδα σε άλλα κράτη με χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με την υποστήριξη διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών. Αξίζει να αναφέρουμε ότι ήδη 414 ασυνόδευτα παιδιά μεταφέρθηκαν σε κράτη μέλη της Ε.Ε. (Ιρλανδία, Γερμανία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Βέλγιο, Γαλλία, Λουξεμβούργο) μέσω του εν λόγω προγράμματος. Επιπλέον από τις 24/07/2020 έως και τις 30/10/2020 773 άτομα έχουν μεταφερθεί (οικογένειες) εκ των οποίων τα 465 είναι παιδιά με σοβαρά προβλήματα υγείας.

Αναμφισβήτητα οι αριθμοί αποτυπώνουν την εντατικότητα των εργασιών της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων με συγκεκριμένη στοχοθεσία και άμεσα αποτελέσματα, γεγονός που αφενός, καταδεικνύει την αλλαγή της πρότερης κατάστασης, και αφετέρου, αιτιολογεί την αλλαγή στάσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων Διεθνών Θεσμών προς τη χώρα.

Αναφορικά με το οργανόγραμμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, θα πρέπει να σημειωθεί ότι έχει ολοκληρωθεί η σύνταξη του και εκκρεμεί η διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Συγκεκριμένα, για την Ειδική Γραμματεία έχουν προβλεφθεί οι παρακάτω οργανικές μονάδες: α) Διαχείριση αιτημάτων στέγασης και μετεγκαταστάσεων των ασυνόδευτων ανηλίκων, β) Εποπτεία και αξιολόγηση των κέντρων φιλοξενίας και των εποπτευόμενων διαμερισμάτων, γ) Κοινωνική ένταξη και υποστήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων δ) Θεσμική προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων.

Ως προς το ζήτημα της επιτροπείας, η αρμοδιότητα της εφαρμογής της επιτροπείας ή εκπροσώπησης ασυνόδευτων ανηλίκων, βάσει των ά. 32 και 60 παρ. 4 του Ν. 4636/2019, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ανήκει στη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και στο Ε.Κ.Κ.Α. Ουδέποτε προκλήθηκε καθυστέρηση ως προς την εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου περί επιτροπείας (όπως ορίζεται στο Ν. 4554/2018) λόγω της μεταφοράς των λοιπών αρμοδιοτήτων στην Ειδική Γραμματεία, οι οποίες σημειωτέον δεν αφορούν ούτε άμεσα ούτε έμμεσα αρμοδιότητες και διοικητικές διαδικασίες που σχετίζονται με την Επιτροπεία και την εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ανηλίκων. Σχετικά με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων άνω των 15 ετών, θα πρέπει να σημειωθεί αρχικά, ότι στην έννοια των ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του ν. 4636/2019, αλλά και στο α. άρθρο 13 ν. 4554/2018, εμπίπτουν όλοι οι ανήλικοι (κάτω των 18 ετών) και όχι μόνο όσοι είναι άνω των 15 ετών. Ειδικότερα, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, εμπίπτουν στην κατηγορία των ευάλωτων προσώπων, ανεξαρτήτως εάν είναι άνω ή κάτω των 15 ετών. Εκτίμηση σχετικά με το αν ένα πρόσωπο είναι ευάλωτο γίνεται καταρχήν κατά τη διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης και είναι ανεξάρτητη από την εκτίμηση των αναγκών διεθνούς προστασίας. Μάλιστα, προβλέπεται ότι για τα ευάλωτα πρόσωπα εφαρμόζονται ειδικές συνθήκες υποδοχής, αμέσως μετά την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας,

ενώ ειδικά για τους ανηλίκους οι ειδικές συνθήκες εφαρμόζονται αμέσως μετά την ταυτοποίηση (δηλαδή ακόμα και πριν την υποβολή αίτησης ασύλου).

Στη διαδικασία ασύλου επίσης, διασφαλίζονται όλες οι απαιτούμενες εγγυήσεις προκειμένου τα αιτήματα ασύλου των ασυνόδευτων ανηλίκων να εξετάζονται κατά κανόνα βάσει της κανονικής διαδικασίας. Το ίδιο και οι αιτήσεις ανηλίκων που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, ανεξαρτήτως ηλικίας. Οι αιτήσεις ανηλίκων άνω των 15 ετών (οι οποίοι δεν είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας) εξετάζονται καταρχήν με την κανονική διαδικασία και κατ' εξαίρεση με την ταχύρρυθμη διαδικασία, μόνο εάν συντρέχει κάποια από τις τρεις περιπτώσεις της παρ. 10 του άρθρου 83 (ασφαλής χώρα καταγωγής, μεταγενέστερη αίτηση χωρίς νέα στοιχεία, επικινδυνότητα ανηλίκου). Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ταχύρρυθμη διαδικασία συνεπάγεται τη σύντμηση των χρονικών προθεσμιών, χωρίς να ασκεί επιρροή στην ουσιαστική εξέταση της αίτησης και χωρίς να περιστέλλει τα δικαιώματα των ασυνόδευτων ανηλίκων σε σχέση με την εξέταση της αίτησης τους.

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η Ειδική Γραμματεία σχεδιάζει και υλοποιεί την Εθνική Στρατηγική για το σύνολο των ασυνόδευτων ανηλίκων που βρίσκονται στη χώρα. Ειδικότερα, για τους ασυνόδευτους ανηλίκους άνω των 16 ετών σχεδιάζονται και πρόκειται να υλοποιηθούν πιλοτικά προγράμματα ένταξης με σκοπό την προετοιμασία, αλλά και τη διευκόλυνση της μετάβασης τους στην ενηλικίωση. Ταυτόχρονα, αυξάνονται οι θέσεις φιλοξενίας σε εποπτευόμενα διαμερίσματα ημιαυτόνομης διαβίωσης, καθώς μέχρι το τέλος του έτους πρόκειται να φτάσουν τις πεντακόσιες (500) θέσεις και μάλιστα μέσω του εθνικού μας ταμείου, εξασφαλίζοντας έτσι τη βιωσιμότητά τους. Σημειωτέον, ότι ο στόχος αυτός είχε τεθεί εδώ και δύο χρόνια, χωρίς ωστόσο να έχει υλοποιηθεί.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, γίνεται κατανοητό ότι το πεδίο της προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων δεν διαχωρίζεται βάσει της ηλικίας των παιδιών, αντιθέτως προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες προστασίας και φροντίδας τους.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
2. κ. Γενικό Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
3. κ. Ειδικό Γραμματέα Συντονισμού Εμπλεκομένων Φορέων
4. Αυτοτελές Τμήμα Νομοθετικής Πρωτοβουλίας & Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

Πίνακας Αποδεκτών

1. Βουλευτή κα Θ. Φωτίου
Βουλή των Ελλήνων
2. Βουλευτή κ. Γ. Ψυχογιό
Βουλή των Ελλήνων
3. Βουλευτή κα Μ. Ξενογιαννακοπούλου
Βουλή των Ελλήνων

4. Βουλευτή κ. Τ. Αλεξιάδης
Βουλή των Ελλήνων
5. Βουλευτή κα Θ. Αυγέρη
Βουλή των Ελλήνων
6. Βουλευτή κα Α. Αναγνωστοπούλου
Βουλή των Ελλήνων
7. Βουλευτή κ. Δ. Βίτσα
Βουλή των Ελλήνων
8. Βουλευτή κα Α. Γκαρά
Βουλή των Ελλήνων
9. Βουλευτή κ. Ι. Γκιόλα
Βουλή των Ελλήνων
10. Βουλευτή κ. Θ. Δρίτσα
Βουλή των Ελλήνων
11. Βουλευτή κ. Κ. Ζαχαριάδη
Βουλή των Ελλήνων
12. Βουλευτή κ. Ν. Ηγουμενίδη
Βουλή των Ελλήνων
13. Βουλευτή κα Ε. Καρασαρλδίου
Βουλή των Ελλήνων
14. Βουλευτή κα Χ. Καφαντάρη
Βουλή των Ελλήνων
15. Βουλευτή κ. Σ. Λάππας
Βουλή των Ελλήνων
16. Βουλευτή κ. Χ. Μαμουλάκη
Βουλή των Ελλήνων
17. Βουλευτή κ. Κ. Μάρκου
Βουλή των Ελλήνων
18. Βουλευτή κ. Α. Μιχαηλίδη
Βουλή των Ελλήνων
19. Βουλευτή κ. Ι. Μπαλάφα
Βουλή των Ελλήνων
20. Βουλευτή κα Α. Παπαδόπουλο
Βουλή των Ελλήνων
21. Βουλευτή κ. Ι. Ραγκούση
Βουλή των Ελλήνων
22. Βουλευτή κ. Π. Σκουρολιάκο
Βουλή των Ελλήνων
23. Βουλευτή κα Ε. Σκούφα
Βουλή των Ελλήνων
24. Βουλευτή κα Μ. Τζούφη
Βουλή των Ελλήνων
25. Βουλευτή κ. Ε. Τσακαλώτο
Βουλή των Ελλήνων
26. Βουλευτή κ. Σ. Φάμελο
Βουλή των Ελλήνων
27. Βουλευτή κ. Μ. Χατζηγιαννάκη
Βουλή των Ελλήνων